

- підтримка та заохочення конкуренції;
- особлива увага розвитку освіти з урахуванням сформованих в освіті національних традицій;
- розробка та виконання програм розвитку;
- послідовність і комплексність проведення реформ.

Література.

1. Жуджунь Дин. Феномен экономического развития Китая: Научное издание. / Д. Жуджунь, М. М. Ковалев, В. В. Новик. – Мн.: Издательский центр БГУ, 2008. – 446 с.
2. Иванова А. Р., Рубцов Н. М. Экономика Китая: настоящее и будущее [Электронный ресурс] / А. Р. Иванова, Н. М. Рубцов // Сетевой научный журнал «Научная идея». – 2017. – №3(3). – Режим доступа : <http://www.nauch-idea.ru/index.php/nomer-3-3/10-3-3/53-ekonomika-kitaya-nastoyashchee-i-budushchee>.
3. Коваленко М. М., Гончаренко М. В. Економічне врядування та публічні фінанси : навч. посіб. / М. М. Коваленко, М. В. Гончаренко. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. – 240 с.
4. Коваленко М.М. Держава та банківський сектор: реалістична організація взаємодії : монографія / М.М. Коваленко. – Х. : Tim Publishing Group, 2015. – 332 с.
5. Федоренко М. І. Порівняльна характеристика банківської системи КНР з банківськими системами світу [Електронний ресурс] / М. І. Федоренко // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Електронні наукові фахові видання. Культура народів Причорномор'я : наук. журн. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/knp/147/knp147_104-107.pdf.

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТРЕБ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ НА ОСНОВІ ФІНАНСОВОЇ КООПЕРАЦІЇ

*Литвинов А.І., д.е.н, доцент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

В сучасних умовах аграрний сектор України розвивається, головним чином, за рахунок рослинницької галузі. Значною частиною відбулось потужне укрупнення сільськогосподарських підприємств, винос їх адміністративних та обслуговуючих служб

(апарат управління, матеріально-технічне забезпечення, логістика) із місць виробництва та їх переорієнтація на працездатні види продукції з високим комерційним потенціалом. Це призводить до того, що місцеві селяни залишаються без роботи, чим загострюється соціально-економічна та демографічна проблеми і аграрне виробництво ще більше прив'язується до прибуткових і одночасно працездатних видів продукції (в першу чергу – зернових та соняшника). У фінансовому аспекті такий стан речей призводить до касових розривів, які ускладнюють своєчасне фінансування витрат.

Потужні сільськогосподарські холдинги, особливо ті з них, які мають у своїй структурі банки, фінансові компанії або підприємства інших галузей, мають можливість вирішення проблеми фінансування витрат за рахунок перерозподілу фінансових ресурсів всередині холдингу. Місцеві невеликі, порівняно з ними, сільськогосподарські підприємства тут значно програють. І потрапляють у залежність до зовнішніх джерел фінансування шляхом залучень позичкових коштів та інвестицій. Це призводить до завищення витрат та несе загрозу втрати контролю за підприємством. В результаті маємо системні багатоаспектні негативні ефекти, головними з яких є нарощування процесів монополізації аграрного сектору, обмеження конкуренції і відповідні тенденції зростання цін на споживчому ринку, скорочення асортименту сільськогосподарської продукції, загострення демографічної та соціально-економічної ситуації, в тому числі через сприяння зростанню цін на продукти харчування.

Пошукам підходів до ефективного вирішення проблеми фінансування витрат в аграрному секторі приділяли увагу, зокрема, Ю.О. Лупенко та Є.І. Лупенко [1], О.М. Михайлов [2], О.І. Гуторов та Т.В. Калашнікова [3], інші. Разом із тим, слід відмітити, що останнім часом дана проблема не отримує належної уваги і потребує додаткових досліджень.

На основі раніше проведених власних досліджень (зокрема, [4]), ми дійшли до висновку, що її розв'язання є можливим. Традиційними шляхами для цього є використання зовнішніх джерел, насамперед, банківських позик та внутрішніх, в першу чергу – власного капіталу. Але потенціал фінансової кооперації в аграрному секторі наразі залишається нерозкритим. При цьому, за

рахунок кооперативних механізмів для місцевих сільськогосподарських виробників стають доступними механізми диверсифікації витрат між галузями, виробництвами та територіями, які зараз доступні лише крупним багатогалузевим агрохолдингам. Ефективність цих механізмів забезпечується рознесенням в часі як фінансових потреб різних підприємств - учасників кооперації, так і аналогічною ситуацією із фінансовими надходженнями, що дозволяє сформувати фонди тимчасово вільних коштів, які можуть бути використані учасниками кооперації. Наявність в об'єднанні більш потужних у фінансовому плані підприємств дозволить активізувати економічний розвиток всього об'єднання. Проблемним моментом залишається законодавче поле. Адже фінансова кооперація в аграрному секторі законодавчо наразі не врегульована.

Втім, як показує досвід розвитку кредитних спілок, українська законодавча практика вихолощує їх кооперативну природу і штовхає учасників спілок до їх перетворення на звичайні комерційні підприємства. Адже законодавчі вимоги щодо кваліфікації персоналу, матеріально-технічного і програмного забезпечення, обліку і звітності та інші вимагають постійних високих витрат, що і обумовлює комерціалізацію формально кооперативних організацій. Тому принциповою є умова організації даної діяльності таким чином, щоб вона не могла бути визнаною фінансовою послугою. Тим більше, що за своєю сутністю вона такою не є. Це дозволить запобігти непродуктивній втраті коштів і забезпечити економічну ефективність. Одним із способів це забезпечити є неформальний характер об'єднань (але фінансові відносини при цьому мають бути належним чином формалізовані), також можуть бути опрацьовані й інші підходи, що становить завдання для подальших досліджень.

Економічну основу для формування і розвитку таких об'єднань формують можливості для скорочення витрат, пов'язаних із залученням та користуванням банківськими позичками для підприємств, які потребують фінансування; нові перспективи щодо диверсифікації короткострокових вкладень та збільшення їх прибутковості для підприємств, які мають тимчасово вільні фінансові ресурси.

Література.

1. Лупенко Ю., Лупенко Є. Фінансування інвестицій у сільськогосподарське виробництво. *Економіка АПК*. 2010. № 10. С. 122-125.
2. Михайлов О. М. Характеристика методичних підходів щодо формування витрат у сільськогосподарських підприємствах. *Економіка АПК*. 2007. № 2. С. 100-106.
3. Гуторов О. І., Калашнікова Т. В. Інвестиційне забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств: теорія та практика. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2016. С. 44-50.
4. Литвинов А. І. Фінансова кооперація як шлях розв'язання проблеми забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств фінансовими ресурсами. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 4/2. С. 39-43.

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ОБЛАСТЕЙ КАРПАТСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО РАЙОНУ

*Ліба Н. С., д.е.н., доцент,
Мукачівський державний університет*

Проблеми впровадження інноваційних розробок та поживлення інноваційної активності промислових підприємств є типовими для всіх областей України. Не дивлячись на покращення позицій України у світових рейтингах інноваційної активності (у 2017 році Україна посіла 43 місце із 126-ти у рейтингу найбільш інноваційних країн світу GlobalInnovation Index 2018 та покращила минулорічний результат на 7 позицій [1]), згідно з офіційними статистичними даними лише 16,2% обстежених промислових підприємств протягом 2017 року здійснювали інноваційну діяльність [2]. Це вказує на існування певних проблем у здійсненні інноваційної діяльності українськими промисловими підприємствами.

Статистичні дані, запропоновані у таблиці 1, засвідчують відсутність стабільності у динаміці кількісних характеристик інноваційної активності промислових підприємств як України загалом, так і областей Карпатського економічного району зокрема.

Основною причиною низького рівня інноваційної активності промислових підприємств є недостатній обсяг